Granit. Höjd 1,86 m., största bredd 0,73 m. Ytan är jämn och slät och ristningen jämförelsevis djup och tydlig.

Inskrift (det inom [ ] på de nu förkomna styckena):

··**þuri**[**ʀ**:**auk**] . . . **u̟i** . . . [:**s**]**taean** . . . **f**--:**o** . . . **a**:**faþr** . . . [··]

Þoriʀ ok [*Svæinn*?] . . . *stæin* . . . *faður* . . .

»Tore och [Sven] . . . sten . . . fader.»

Till läsningen: 9 har säkerligen varit **u**, ehuru endast nedre delen av bst är bevarad. 10 har en tydlig och klar stav, någon bst kan knappast ha funnits, och runan är sålunda ett **i**. Alla runorna i 11—16 **staean** äro fullt tydliga. 14 **e** har en tydligt ristad prick. 18 är ett **i**; ytan är här så väl bevarad, att spår av bst ovillkorligen skulle ha märkts, om de en gång funnits ristade. 19 är däremot vida mera svagt. Av 20 **o** äro bst tydliga. 25 är snarare **r** än **u̟**, men bst är osäker. — Dybeck: 9—10 **in**, 11—16 **tain**, 17—25 **f**:**a** . . . **ia**:**faþu**. — Hermelin: 9—10 **ui**-:, 11—16 **staean**, 22—25 **faþu**. — Boije: 9—10 **u̟i**, 11—16 **-taian**, 17—25 **fi**-:**o** . . . **-a**:**faþu**. — Brate: 9—10 **--**, 11—16 **staean**, 17—25 **fi**-:**o** . . . **a**:**faþr**.

Med avseende på sin ornamentik visar Ågesta-stenen stor likhet med ett flertal andra runstenar i norra Södertörn. En av dessa är Farsta-stenen, Sö 290, till vilken avståndet fågelvägen blott är ett par km. Hermelin finner det påtagligt, att de äro ristade av samme man. En överensstämmande detalj är **t**-runans form; en olikhet å andra sidan skiljetecknen (+ på Farsta-stenen, : på Ågesta-stenen). Inskrifternas första namn är gemensamt, *Þoriʀ*. Det förefaller därför frestande att tro, att andra namnet även på Ågesta-stenen har varit *Svæinn*. Den ena stenen har i så fall de båda bröderna rest till minne av sin fader, den andra till minne av en broder Vinjut.

302. Bergaholm, Salems sn, Svartlösa hd.

Pl. 152, 153.

Litteratur: R. Dybeck, Runa (fol.) 1 (1865), s. 29, 48, 85; O. Hermelin, Svartlösa härad, s. 135, 137, 175; S. Boije, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: Dybeck, teckning (ATA); Dybeck a. a.; Hermelin a. a.; Brate 1900.

Runstenen vid Bergaholm är upptäckt av R. Dybeck, som härom berättar följande: »Gården Bergaholm ligger på en höjd, hvilken sträcker sig ett stycke vester ut från stället. I höjdens södra sluttning, nedanför hvilken landsvägen mellan Stockholm och Södertelje löper, äro talrika minnesmärken från hednatiden, såsom en stor och präktig skeppssättning med för- och aktersten, en bautasten, flere grafkullar och stenkretsar m. m. Jag har ofta sett och granskat dessa väl bibehållna fornlemningar; men först i Oktober månad sistlidet år föll det mig in att nogare bese en längre, i det närmaste liggande, sten vid höjdsluttningens fot. Å hans nedåt varande mosslupna sida upptäcktes nu svaga slingor och runor.» Runstenen står nu rest på sin gamla plats, i södra kanten av gravfältet i björkhagen V om gården, mitt i gärdesgården mot ett åkerstycke och blott ett par tiotal meter N om landsvägen Stockholm-Södertälje. Ristningen är vänd söderut mot vägen.

Höjd 1,75 m., bredd (nedtill) 1 m. Ytan är någorlunda plan men icke släthuggen och därför fylld av små gropar och upphöjningar. Ristningen är i det hela grund, med fina linjer; dock är läsningen knappast på någon punkt tvivelaktig. Otydligare äro en del av ornamenten.

Inskrift:

a : ustain · lit · raisa · stain · at · þurkirþi · sistur · sina · hilbiarn ‖ at · moþur · sina
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

Øystæinn let ræisa stæin at Þorgærði, systur sina, H[a]llbiorn at moður sina.

»Östen lät resa stenen efter Torgärd, sin syster, Hallbjörn efter sin moder.»

Till läsningen: De båda punkterna : efter 1 **a** göra intryck av att vara huggna. För övrigt har inskriften emellertid · som skiljetecken. Icke stungna äro 2 **u**, 9 **i**, 26 **k**. 27 är **i**, icke **a** eller **e**. 32 är säkerligen **i**. 3 cm. uppifrån utgår visserligen åt h. en fåra, som möjligen kan vara huggen och sålunda början till bst för ett **u**; men intet spår finnes av mellersta och nedre delen, vilket borde synas, om **u** här varit ristat. Avståndet till nästa runa talar även för ett **i**. 42 är **i**, icke **e** eller **a**. — Dybeck har i Runa tre läsningar av inskriften; den sista (1873), som han tydligen anser som den definitiva, överensstämmer med teckningen i ATA. 27 har på teckningen en prickad (sålunda osäker) bst för **a**; 31—36 **sustur**. — Hermelin (en vida sämre teckning än Dybeck): 1—7 **-ustain**, 31—36 **sostur**, 37—40 **oina**, 41—48 **hilb···**, 51—59 **muþur sin**. — Boije: 31—36 **sistur**. — Brate: 31—36 **sustur**.

Inskriftens **a**-, **n**- och **o**-runor ha ensidig bistav. Bistaven i **u** och **r** utgår icke från hst, utan från övre slinglinjen ett stycke från hst. Detsamma är delvis även fallet med **t**-runorna.

Øystæinn och *Þorgærðr* äro tämligen vanliga namn under vikingatiden. Om *Þorgærðr* se nedan Sö 306. I **hilbiarn** är det första **i** sannolikt felristning för **a**. Namnet *Hallbiorn* är belagt även Sö 195.

Bergaholm-stenens ornamentik har en avgjord uppländsk prägel.

303. Bornö, Salems sn, Svartlösa hd.

Pl. 192.

Litteratur: Handlingar i ATA (skrivelse från folkskollärare A. Vernborg 3.6. 1919; E. Brates reseberättelse 1919).
Avbildningar: A. Vernborg, teckning (ATA); Brate 1919.

Folkskolläraren A. Vernborg i Salem anmälde 1919, att han funnit ett stycke av en runsten »på Bornö, en ö i Bornsjön». Enligt vad han hört sägas skulle ytterligare någon eller några bitar finnas i en stenbro över ett dike». Med anledning härav besökte Brate samma år platsen. Runstensfragmentet låg då c:a 200 m. V om Bornö gård, 100 m. S om Bornsjöns strand invid en bro som går över det dike som begränsar trädgården i V. Trots dessa noggranna lokaluppgifter har stenen vid senare gjorda efterforskningar icke kunnat återfinnas.

Enligt uppgift var stenen vacker röd granit.

Inskrift:

···ʀ : þurhaʀ : uk frusta : sun···

Någon säker tolkning medgiver icke den fragmentariska inskriften. **þurhaʀ** är möjligen en form av mansnamnet *Þorgæirʀ*, här i ack., styrt av ett föregående *æftiʀ*. Jfr Sö 74 **þuraaʀ**.

. . . [*æfti*]ʀ *Þorgæiʀ ok Frosta, syn*[*i*] . . .

». . . efter Torger och Froste, söner till . . .»

Namnet *Frosti* förekommer även Sö 22 och 219. **þurhaʀ** torde väl återge namnet *Þōrgæirʀ*; jfr **þuraaʀ** (nom.) Sö 74. Kvinnonamn är däremot **þoruar** (ack.) Sö 120.